

Ny taktikk mot røyking

ILL: VAY MICRO.

Årets nyttårskampanje for røykfritt liv retter oppmerksomheten mot positive sider ved røykeslutt framfor å skremme med helseskader forårsaket av røyking.

Helsedirektoratets kampanje «Din røykeslutt» er utarbeidet i samarbeid med røykere og tidligere røykere. Historier fra virkeligheten om det å bli røykfri, er det sterkeste virkemiddelet i kampanjen.

– Gjennom samtaler med røykere og eks-røykere har vi fått innspill om hva de trenger for å slutte og for å fortsette å holde seg røykfrie, sier avdelingsdirektør Hilde Skyvulstad i Helsedirektoratet til NTB.

Årets kampanje skal gå på TV og i digitale kanaler fra 8. januar, der mennesker som har opplevd røykeslutt, deler sine erfaringer. Til sammen skal det være sju ulike filmer. Hovedmålgruppa er dagligrøykere og tidligere røykere i alderen 40 til 65 år.

Helt sentralt i kampanjen er facebooksiden «Slutta – din røykeslutt».

– Siden er allerede i gang, og vi ser hvordan brukerne motiverer hverandre, gir hverandre sosial støtte og heier hverandre fram. Målet er at folk reflekterer over egen situasjon og tar bevisste valg. Vi ønsker at de ser at det er mange måter å slutte på, sier Skyvulstad.

Helsedirektoratet ønsker å holde seg i bakgrunnen, dette skal ikke framstå som myndighetenes formaninger:

– Vi kan komme med informasjon, men råd fra likesinnede eller fra dem som har vært i samme situasjon tidligere, det er noe annet, sier Skyvulstad.

Sju brukere av facebooksiden skal følges opp med kampanjefilmer på TV, til inspirasjon.

Tidligere virkemidler som advarsler og bilder på tobakksprodukter har hatt til hensikt å skremme folk til å slutte. Helsedirektoratet understreker at de ikke går bort fra dette.

– Ulike virkemidler treffer ulike mennesker, sier Skyvulstad.

Målgruppen for kampanjen ligger rundt snittalderen for røykere i Norge som er 48 år. Av røykevaneundersøkelsen til Statistisk sentralbyrå fra 2012 framgår det at færre og færre unge røyker. Unge er for øvrig i flertall når det gjelder bruk av appen «Slutta», der snittalderen er 29 år. Appen vil også markedsføres i årets nyttårskampanje.

Også Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL) har en app for dem som måtte ønske å slutte å røyke, og krysser fingrene for at brukerne klarer å holde seg vekk fra røyken.

Andelen dagligrøykere er halvert siden 1973, mens andelen av-og-til-røykere har ligget stabilt på rundt 10 prosent hele tiden, og gjør det fortsatt.

– Det er gledelig at antallet røykere går ned, men fortsatt er det nesten 700 000 i Norge som røyker daglig. I tillegg er det et betydelig antall som røyker av og til, et sted mellom 8 og 13 prosent av den voksne befolkningen, sier kommunikasjonsrådgiver Ragnhild Aasen Jacobsen i LHL.

Røyking gir klasseskille

ILL: VAY MICRO.

Folk med lav utdanning har flere dårlige vaner som påvirker helsa i feil retning enn folk med høy utdanning har. Mens det i noen land er overvekt eller manglende fysisk aktivitet som er viktigst, er det røykingen som skaper klasseskille i Norge.

– Vi ser nå ettervirkningene av store sosiale forskjeller i røyking i Norge

over tid. Sosiale forskjeller i røykerelatert dødelighet er enorme i Norge, og særlig kommer norske kvinner dårlig ut, sier professor Terje Andreas Eikemo ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU.

Eikemo har ledet et flerårig EU-prosjekt bestående av 70 forskere fra over 20 land som har regnet ut potensialet for å redusere ulikheter i dødelighet i Europa. Prosjektet har allerede resultert i flere internasjonale publikasjoner.

– Røyking var lenge et høystatusfenomen, og da vi ble gjort oppmerksomme på skadevirkningene var det de høyt utdannede som tok konsekvensene av dette først. Etterslepet er dessverre stort blant dem med lavere utdanning, og særlig blant kvinner, sier Eikemo.

Les mer på gemini.no og forskning-nytt.no:

<http://gemini.no/2013/12/royking-skaper-klasseskille-i-folks-helse/>

<http://www.forskning.no/artikler/2013/desember/374714>

Viktig seier

ILL: VAY MICRO.

Høyesterett ga 17. desember i fjor Fagforbundet medhold i at tannhelsesekretærer som har vært utsatt for kvikksølv, har fått yrkessykdom. Dermed har staten endelig tapt saken som de anket etter dommen i lagmannsretten i januar

2013. Også lagmannsretten slo fast at den tidligere tannhelsesekretæren har en yrkessykdom som følge av kvikksølv-eksponeringen hun har vært utsatt for.

Høyesterettsdommen er prinsipielt viktig. Forbundsadvokatene har omkring 100 saker for medlemmer som mener de har fått helseskader av kvikksølv, og som venter på avgjørelse om yrkesskadeerstatning. Dommen i Høyesterett gir en prinsipiell avklaring på lovtolkningen i disse yrkesskadesakene, skriver fagforbundet.no.

– Vi har fått en grundig og god dom som vi mener gir prinsipielle avklaringer som både har betydning for yrkessykdomssaker generelt, men også gir en viktig og prinsipiell avklaring i kvikksølv-sakene, sier Fagforbundets advokat Anne Gry Rønning-Aaby. Hun har ført saken for Bertha Regine Serigstad gjennom trykderetten, lagmannsretten og helt til Høyesterett.

– Etter min oppfatning må samtlige tannhelsesekretærer få sine saker vurdert på nytt i lys av denne viktige avklaringen fra Høyesterett, som dokumenterer hva som er allment anerkjent medisinsk viten når det gjelder tannhelsesekretærer og eksponering av kvikksølv og hvilket sykdomsbilde dette kan gi. Vi må kunne forvente at Staten på eget initiativ tar opp sakene igjen. Vi må også forvente at disse sakene prioriteres særskilt slik at disse kvinnene slipper å vente nye år i trykdesystemet. Vi må også kunne forvente at forsikringsselskapene vil legge samme vurdering til grunn i de sakene som er omfattet av yrkesskade-forsikringsloven, sier Rønning-Aaby.

Universitetslærer tapte

Oslo tingrett har kommet frem til at Universitetet i Oslo (UiO) var i sin fulle rett da institusjonen ga 59-åringen sparken i oktober 2012 for grov uforstand i tjenesten og for grovt å ha krenket sine tjenesteplikter, skriver Dagbladet.

UiO har blant annet lagt vekt på at mannen skal ha utsatt to kvinnelige studenter for seksuell trakassering i henholdsvis 2010 og 2011.

Han skal også ha oppført seg upasende overfor flere andre studenter og en kollega.

Den tidligere universitetslæreren mente seg urettmessig oppsagt fra sin stilling ved Institutt for klinisk odontologi. Han saksøkte UiO og krevde 2,3 millioner kroner i erstatning for tapt arbeidsinntekt.

Rettsaken startet 30. oktober i fjor i Oslo tingrett og pågikk i tre dager.

Retten fikk høre historiene til flere kvinner som har følt seg seksuelt trakassert av 59-åringen.

En kvinnelig student fortalte at han skal ha dyttet henne inn på et materialrom og sagt at «jeg skal gi deg litt ferskt kjøtt, jenta mi».

I retten benektet den tidligere universitetslæreren dette forholdet, som skal ha skjedd i 2011, samt flere andre angivelige forhold av seksuell trakassering som ble redegjort for under rettsforhandlingene.

Oslo tingrett kommer likevel, riktignok under dissens fra én av de to meddommerne, til at UiO hadde grunnlag for å avskjedige ham.

– Flertallet mener (x) trakasserte kvinnelige studenter i 5. semester høsten 2008, høsten 2009, høsten 2010 og da han vikarierte som veileder for 6. semesterstudenter under den såkalte «gulluka» i mai 2011. Også hans opptrøden overfor kollega (y), var trakasserende, heter det i dommen.

På nett

Synonymer for sjeldne medisinske tilstander

Sjeldne medisinske tilstander har ofte flere navn. På Orphanet (www.orphanet.net) kan tannlegen søke etter synonymer.

I sin liste over sjeldne medisinske tilstander som gir grunnlag for refusjon for tannbehandling bruker Helsedirektoratet ett navn per tilstand. De sjeldne tilstandene har imidlertid ofte flere navn. Hvis en pasient har en sjelden medisinsk tilstand som ikke står på A- eller B-listen bør hun derfor undersøke om pasienten har oppgitt et annet navn på en tilstand som er på listen.

Avdeling for Sjeldne medisinske tilstander i Helsedirektoratet anbefaler Orphanet eller www.orphanet.net for å bedre denne situasjonen.